

Kamionna_2
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	międzychodzki	
Gmina	Międzychód	
Miejscowość	Kamionna	PMI_KM

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	22.10.2013	Miejsce wykonania	Dom informatora
Czas trwania	1 godzina	Forma i wielkość	Plik Audio/MP3 64,3 MB
Przeprowadzający	R.J.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
PMI_KM_02	K	76 lat		

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	„O tego to nie, było Keime w czasie wojny po niemiecku ale nie wiem jak to się pisało ale wiem, że tak Keime”.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	W Kociołku tam paśli krowy tam były lasy, tam były grzyby i się pytali gdzie idziesz? No do Kociołka na grzyby i tam jest taka woda, takie jezioro. Prusimskie, Kamińskie, dębiny, Wiktorowo, Zdróćinki tam właśnie przy tych Zdróćinkach to jest ten Kociołek (nazwy pól) i gdzie tu jeszcze by było no przy szosie to nie wiem jak to nazwać”.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	„Legenda tu była taka, że tam gdzieś na Zdróćienkach gdzieś tam taki kociołek jest, że tam Kościół był i, że się zapadł i ktoś tam słyszał dzwony w południe czy coś takiego ale to tylko jest legenda i jak to legenda była tam mówiona i kiedyś byłam na polu tam i właśnie i taki znajomy przyjechał z Poznania i mówi o jak fajnie, że się z Tobą spotkałem bo moim chłopcom opowiadałem, że ten Kościół i chcą to zobaczyć i teraz z nimi idzie ale tam nigdy nikt nic nie widział to legenda jest”.

Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	„No to młodzież sobie robi i w szkole i wróża tam jakoś też. Ja to do koleżanek chodziłam i tam żeśmy sobie te buty postawiały, te życzenia i ten wosk przez ten klucz takie tam” Respondenci przytaczają tradycje wróżb na Andrzejki. Jedną z nich było lanie wosku przez dziurkę od klucza do zimnej wody a następnie odczytywanie znaczenia rzucanego cienia przez powstały wosk. Kolejną wróżbą niegdyś wykonywaną przez informatorów było przekładanie butów, który but pierwszy dotknie ściany bądź wyjdzie za próg ta osoba pierwsza wyjdzie za mąż lub się ożeni”.
2.	św. Marcina/11 listopada	„No to rogame to do dzisiaj pieczemy rogame. Pieczemy z makiem też i ze serem i z powidłami, najwięcej z powidłami. Kiedyś to mówili, że na św. Marcina najlepsza gęsina ale teraz to już gęsi nikt nie je a Niemcy przecież naszymi gęsiami to się zachwycają i bardzo dobry jest tłuszcz gęsi na wszystkie choroby na posmarowanie”. Respondenci nigdy nie piekli tradycyjnych rogali Marcinkowskich.
3.	Adwent	Nie ma zwyczaju.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	„Na Mikołaja buty dzieci czyściły i czyszczą a jak nie czyszczą to też stawiamy i jakieś drobne rzeczy wkładamy bo takie większe prezenty to już Gwiazdor przynosi”. Respondenci przytaczają tradycję czyszczenia butów i wystawiania ich w widoczne miejsca, w które to buty Św. Mikołaj miał przynosić małe upominki najczęściej były to słodczyce. Mikołajki odbywają 6 grudnia.
5.	Wigilia	„Zawsze żywe drzewko mamy, stroimy je ja mam 3 córki i dwóch synów to co roku gdzie indziej idziemy na Wigilię i 30 nas jest czy ileś to wszyscy razem jesteśmy, tradycyjne potrawy trzy gatunki zupy grzybowej jedna jest ze suszonych jedna jest z pieczarek, kapusty tak samo są i ze suszonymi i z prawdziwymi grzybami, Gwiazdor oczywiście przychodzi, prezentów zawsze tyle jest bo jak 4 rodziny się zejdą bo każdy ma swoje dzieci i wnuki to jest. Dzielimy się opłatkiem i życzenia przy opłatku, stawiamy też ten talerz dla zbłąkanego wędrowca a sianka pod obrus to my tak specjalnie nigdy żeśmy nie kładli bo nie wiem tak jakieś zboże, snopek był w kącie pokoju a teraz tego już nie ma. Zawsze chleba koniom i krowom się dawało i jeszcze w obręcz od beczki maku trzeba nasypać to wtedy kury się dobrze niosą tak mama mówiła, przy

		wieczery czytamy Pismo Św. i chodzimy na Pasterkę ale nie wszyscy”.
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Respondenci spędzają w gronie rodzinnym. Nie ma z tymi dniami żadnych tradycji.
7.	Sylwester/Nowy Rok	„Jak dzieci mniejsze były to młodzi nie chodzili na zabawy tylko robili w domach przebierańce, w tym roku nasza młodzież moje wnuki byli na zabawie w Tuczępach a u mojej córki Marioli ja byłam Szeryfem, kapelusz miałam i każdy był przebrany za kogoś”. W wioskach był zwyczaj wystawiania bram następnie chowania je j. Była to forma psikusów.
8.	Trzech Króli	„U nas po wiosce dzieci nie chodzą ale jest tradycja pisania tą kredą” Respondenci przytaczają tradycję pisania poświęconą kredą na drzwiach trzech liter C+M+B=bieżący rok, respondenci nie wiedzą skąd taki zwyczaj został on przekazany z pokolenia na pokolenie. Litery według respondentów oznaczają KACPER, MELCHOIR, BALTAZAR.
9.	Kolędniczy	Nie ma zwyczaju.
10.	MB Gromnicznej	„Jak jest burza to zapalam świecę i idę do Kościoła jak jest Matki Boskiej Gromnicznej”.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	„Pieczemy pączki z powidłami bo nasi nie lubią z tym budyniem i na takim głębokim tłuszczu smażyemy”.
12.	Topienie Marzanny	„To szkoła teraz nie wiem czy wolno topić bo przez jakiś czas nie było wolno tylko trzeba było spalić i my mamy Klub Seniora to z Klubem Seniora jechaliśmy też Marzannę zrobiliśmy i mieliśmy taki kapelusz z kwiatkami”.
13.	Środa Popielcowa	„W szkole to żeśmy szyli woreczki nawet nauczycielce żeśmy przyczepiali na szpileczkę ale teraz nie wiem czy coś takiego robią ale za moich czasów to tak”. Respondenci przytaczają zwyczaj zawieszania na szpilce małych woreczków wypełnionych popiołem jako forma psikusów.
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	„My nie robimy palemek ale chodzimy na święcenie do

		Kościół, Ksiądz zawsze tu przy św. Wawrzyńcu zawsze nam poświęci te palmy, moja mama mi opowiadała, że oni musieli połączyć tego jednego kotka z palmy żeby ich gardło ich bolało ale my już nie łykaliśmy”.
16.	Triduum Paschalne	„Też ta tradycja funkcjonuje”. Respondenci przytaczają tradycję Bożych ran czyli delikatne bicie najczęściej gałązką. Zazwyczaj bije ten kto najwcześniej wstanie.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	„Święconka i tak samo wszyscy cztery rodzimy to wszyscy swoje święconki przynoszą, wszyscy mamy duże domu, duże pomieszczenia i tą święconkę jemy, życzenia sobie składamy i dzielimy się wszystkim co jest w koszyczku i szukanie zająca a szukanie zająca kiedyś to tam robili gniazdka a teraz to nie gdzieś tam powieszają czy coś gdzieś na drzewach także nie jest to tak łatwo teraz znaleźć. Rezurekcja jest no więc teraz jak ten ksiądz przyszedł to wieczorem jest bo kiedyś była o 6 rano, pięknie przygotowane to jest. Pisanki robimy dzieci tam zawsze jak do święconki teraz w tym roku mieliśmy brązowe jajka, zielone jajka ale one były takie już od kury zniesione takie, to tylko tam namalowali coś ale jak nie mieliśmy kolorowych jajek to w cebuli albo w burakach wtedy były takie różowe”.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	„Śmingus dingus jest to polewanie”.
19.	Zielone Świątki	„Dawniej to się w oknach taki tatarak stawiało a teraz już też nikt nie stawia, kiedyś była wieś ubogaconą tymi brzożami i tatarakiem, ja pamiętam jeszcze to moi bracia zawsze chodzili po ten tatarak”.
20.	Boże Ciało	„Tu jest procesja w koło rynku cztery ołtarze są, długo ubierali jedni i ci sami ubierali te ołtarze potem był Ksiądz taki Jarzębowski i on wymyślił żeby rodzice dzieci pierwszokomunijnych ubierali ale teraz bo mamy 13 wiosek w naszej parafii teraz jak po jednym dziecku jest to teraz ksiądz mówi która wioska, który ołtarz i wtedy sołtys musi się tym zająć. Zabieram gałązkę z ołtarza i dawniej to w kapustę się wkładało żeby gąsiony nie zjadły a teraz to się wkłada w domu i leży”.
21.	św. Jana	Nie ma tradycji.

22.	MB Zielnej	„To się bukiety robiło z kwiatów, zbóż i takich rozmaitych ziół”.
23.	MB Siewnej	Nie ma tradycji.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	„To jedziemy na cmentarz i przygotowujemy groby. W dzień Zaduszny jest w koło kościoła procesja i modlimy się za zmarłych i Ksiądz wyczytuje, są takie cztery stacje i wyczytuje zmarłych i fundatorów i się modlimy”. Respondenci uczestniczą w Mszy za dusze zmarłych, która odbywa się albo na cmentarzu albo w Kościele, przystrajają groby najczęściej kwiatami oraz zniczami.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	„Bery co roku na ostatki się przebierają, chodzą po domach, murzą, jajka zbierają , kasę potem robią takie potańcówki w Domu Kultury tutaj albo zapłacą tym muzykantom bo oni też muszą nająć tych muzyków, no sami nie umieją tak grać. Przebierają się za dwóch niedźwiedzi, czerwonego, zielonego, kominiarza, babę, dziada i tam tańczą tak, że...” „Na zakończenie oktawy Bożego Ciała to były wianki robione i do dzisiaj to jest, ja zawsze jeden robię bo kiedyś to chodziłam na drogę rozchodnik szukałam macierzanki i teraz robię z mięty, z czarnego bzu i jeszcze coś tam”.

Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe

1.	Narodziny i chrzest	„Nie chyba nie, chyba czegoś takiego tu nie było”.
2.	Ślub i wesele	„Półteramy do dzisiaj są pół teramy bardzo takie wielkie huczne, teraz mój wnuk w tym roku miał pół teram to w Domu Kultury ale tak to przeważnie jak moje córki to w domu na podwórku były przywożone najróżniejsze graty, telewizory stare, lodówki jakiś stary ciągnik jak moja najmłodsza córka wychodziła za mąż”.
3.	Śmierć i pogrzeb	„Kiedyś to nieboszczyk był w domu to okna były zasłaniane, ciało było włożone na piasek z zimną wodą z lodem żeby te ciało ochłodzić. Żałoba była kiedyś a teraz to już nie idą na pogrzeb na czarno a potem to już, dawniej jeszcze robiło się takie czarne opaski na rękaw kobiety i mężczyźni”.
4.	Inne zjawiska	„Wszystkie poświęcone rzeczy się spala a wodę święconą to nie można tak wylać byle gdzie można gdzieś na bramę”.

Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	Brak informacji.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy	„Szare kluski najczęściej tak tarte ziemniaki surowe no i odcisnięte i trochę mąki, jajko i na gotującą wodę tak z pokrywki się rzucało i jedliśmy to ze skwarkami z boczkem tak pokroszone. Do placków ziemniaczanych cebule wkrajaliśmy”.
III. Tradycje rękodzielnicze	
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej	
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)
	„Jak się do Prusimia jedzie jedna by była, przed wojną już a potem była wycięta przez Niemców to Krzyż był i pan Pakuła się tym zajął żeby ten Krzyż był ale to już po komunie chyba to było nie wiem albo w trakcie nie wiem i do dzisiaj stoi tam. Matka Boska to też, państwo jacyś jak Niemcy rozwalili ten pomnik Matki Boskiej to ta matka była uszkodzona że ręki nie miała i nie wiem czy to dopiero z dziesięć lat temu może ani nie odtworzyli to i jak się z Kamionny wyjeżdża po prawej stronie Matki Boskiej figura no a po lewej stronie tam był też jakiś pomnik i nie wiem czy to powstańców czy co i tam też jacyś fundatorzy byli czy kto i Niemcy też kazali to rozebrać i ludzie, którzy to rozbierali to wiedzieli o tym, że ten list tam jest i wzięli go. Zawsze jeszcze śpiewaliśmy przy figurze św. Wawrzyńca ale w zeszłym roku mnie nie było bo to jest 10 sierpnia i dwie osoby przyszły ale to mnie nie było jak bym była i dwie osoby też jeszcze zaśpiewam. Zawsze było tak że 8 dni jak się w środę zaczynało to się w środę kończyło i w tym roku żeśmy ustalili, że tylko raz 10 jak są imieniny Wawrzyńca, bo młodzież już nie przychodzi a starsze panie to już takie są”.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)
	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby
	Brak informacji.

4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Brak informacji.
6.	Lokalne odpusty	„Odpusty są to jest 8 września na Matki Boskiej Siewnej ale to jest też Narodzenia Najświętszej Marii Panny i mamy pod wezwaniem nasz Kościół taki”.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	„Kiedyś były ale teraz jak już ten jarmark to nie, bo Kółka Rolnicze robiły kiedyś też na rynku to było, świnie jakąś tam zabili i za darmo były kiełbasy, bigos gotowali coś tam było robione, potem kiedyś ktoś tam z Kolna w prezencie dał byka to w rzeźni go zrobili i później jeszcze grillowali go żeby on był taki pieczysty. Byli starosta i starościna i wieńców kupę tam było i to byli tacy co coś tam wybudowali czy powiększyli gospodarstwo czy coś i właśnie ich obdarowywali tymi wieńcami. Wieńce robiłyśmy w Kole Gospodyń a teraz też robią wieńce bo to muszą zrobić na poświęcenie w Kościele i teraz nie wiem 2 lata temu czy 3 lata temu to moja synowa i sołtysa żona właśnie zrobiły wieńce i pojechały z nim do Wrześni chyba i tam dostały pierwsze miejsce”.
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji.
3.	Lokalne festyny	„Jarmarki robimy robimy te jarmarki co roku już teraz był siódmy ale z tym, że w tym roku był połączony z 50-leciem szkoły, szkoły tysiąclecia”.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.